

Ernest Hemingway (1898 – 1961): Sbohem, armádo (1929)

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

- B. 1. Doba a místo (děje);
2. Kompozice;
3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
4. Námět, témata, hlavní motivy;
C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

Ráno, když se rozednilo, usnul jsem znova, a když jsem se probudil, zjistil jsem, že je zase pryč. Vešla dovnitř, vypadala svěží a líbezná a posadila se na postel, a zatím co jsem měl v puse teploměr, vyšlo slunce a cítili jsme rosu na střeších a potom kávu, kterou pili muži u děla na vedlejší střeše.

„Kdybychom tak mohli jít na procházku,“ řekla Catherine. „Mít tu pojízdné křeslo, vyvezla bych tě.“ (...)

„Co teď ale uděláme doopravdy,“ řekla, „bude, že tě dáme do pořádku pro tvého přítele Dr Valentiniho.“ (...)

„Catherine, prosím tě, pojd' zas do postele,“ řekl jsem.

„Nemůžu. Ale že jsme měli krásnou noc?“

„A můžeš si vzít dnes noční službu?“

„Asi ji budu mít. Ale ty o mě nebudeš stát.“

„Ano, budu.“

„Ne, nebudeš. Tys ještě nezažil žádnou operaci. Nevíš, jak ti bude.“

„Bude mi dobře.“

„Bude ti špatně a já ti nebudu nic platná.“ (...)

„Ty jsi ale blázeň.“ Políbila mě. „To už pro kartotéční lístek stačí. Teplotu máš vždycky normální. Ty máš tak rozkošnou teplotu.“

„Ty máš všechno rozkošné.“

„Ale kdepak. Ty máš ale rozkošnou teplotu. Jsem na tvou teplotu strašně pyšná.“

„Možná, že naše děti budou mít všechny rozkošnou teplotu.“

„A miláčku, až ti dají na nos ether, tak myslí na něco jiného – ne na nás. Protože v narkóze se lidi obvykle strašně rozpovídají.“ (...) „Ach, já tě tak miluju a Valentini ti nožičku báječně spraví. Jsem ráda, že se na to nemusím dívat.“

„A dnes si vezmeš noční službu.“

„Ano, ale ty o mě nebudeš stát.“

„Jen počkej a uvidíš.“

„Tak, a jsme hotovi, miláčku. Teď jsi čistý zvenčí i zevnitř. Pověz mi. Kolik lidí jsi už v životě miloval?“

„Nikoho.“

„Ani mě?“

„Ano, tebe ano.“

„A kolik jiných? Ale opravdu.“

„Žádnou.“

„S kolika jsi – jak tomu říkáš – něco měl?“

„Se žádnou.“

„Ty mi lžeš.“

„Ano.“ (...)

Všichni jsme slezli na cestu a zůstali stát okolo vozu. Oba četaři se podívali na vůz a prohlédli kola. Potom se beze slova otočili a pustili se po cestě pryč. Šel jsem za nimi.

„Pojďte,“ řekl jsem. „Nařežte trochu roští.“

„My musíme dál,“ řekl jeden.

„Pohněte sebou,“ řekl jsem, „a nařežte roští.“

„My musíme dál,“ řekl jeden. Druhý neřekl nic. Nemohli se dočkat, až vyrazí. Neodvažovali se mi podívat do očí.

„Nařizuji vám, abyste se vrátili k vozu a nařezali roští,“ řekl jsem. Jeden četař se otočil. „Musíme dál. Za chvíli vás odříznou. Vy nám nemůžete dávat rozkazy. Nejste náš důstojník.“

„Nařizuji vám, abyste nařezali roští,“ řekl jsem. Otočili se a vyrazili na cestu.

„Stůj,“ řekl jsem. Šli dál po blátivé cestě, po obou stranách živý plot. „Nařizuji vám, abyste se zastavili,“ zavolal jsem. Přidali do kroku. Otevřel jsem pouzdro, vytáhl pistoli, namířil jsem na toho, který nejvíc mluvil, a vypálil jsem. Netrefil jsem ho a oba četaři se dali do běhu. Vystřelil jsem třikrát a jednoho jsem složil. Druhý proběhl plotem a zmizel z dohledu. Vypálil jsem za ním skrz živý plot, když utíkal přes pole. Pistole cvakla naprázdno a strčil jsem do ní nový zásobník. Viděl jsem, že druhý četař je už příliš daleko, abych po něm střílel. Byl daleko na druhém konci pole, utíkal, hlavu skrčenou mezi rameny. Začal jsem znovu nabíjet prázdný zásobník. Bonello přišel ke mně.

„Dovolte mi, abych ho dorazil,“ řekl. Podal jsem mu pistoli a on odešel tam, kde na cestě ležel četař od ženistů tváří k zemi. Bonello se nad ním naklonil, přiložil pistoli k mužově hlavě a zmáčkl kohoutek. Pistole nevystřelila.

„Musíte ji natáhnout,“ řekl jsem. Natáhl ji a dvakrát vystřelil. Chytil četaře za nohy a odvedl ho k okraji cesty, takže teď ležel vedle živého plotu. Vrátil se a podal mi pistoli.

„Chlap mizerná,“ řekl. Ohlédl se za četařem. „Viděl jste, jak jsem ho střelil, tenente?“

„Musíme si pospíšet s tím roštím,“ řekl jsem. „Trefil jsem vůbec toho druhého?“

„Myslím, že ne,“ řekl Almo. „Byl moc daleko, abyste ho mohl trefit pistolí.“

„Parchant špinavá,“ řekl Piani. Všichni jsme řezali větvičky a ratolesti. Věci z vozu jsme vyložili. Bonello vykopával strouhu před koly. Když jsme byli hotovi, Aymo spustil motor a zařadil rychlost. (...)

II. Nebeletristický text:

A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;

B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Božena Němcová v dopise Josefu Němcovi r. 1857: Já chtěla muže mít, před nímž bych se kořit mohla, jenž by vysoko nade mnou stál, já bych život proň byla obětovala, ale viděla jsem v mužích jen hrubé despoty, jen pána.